

Facylitacja

PODCAST 3

“Facile” z łaciny oznacza “łatwy” i jest to adekwatne odzwierciedlenie tego, czym charakteryzuje się facylitacja. Ma ona przede wszystkim ułatwiać wypracowanie rozwiązania – pomysłu, planu, decyzji – z którym będą się identyfikować wszyscy zaangażowani w dane działanie.

Edukacja dorosłych lub uczenie się przez całe życie, w odróżnieniu od edukacji dzieci, to praktyka, w ramach której dorośli angażują się w systematyczne i ciągłe działania samokształceniowe w celu zdobycia nowych form wiedzy, umiejętności, postaw lub wartości. Dorosłych nie należy uczyć, ale należy ich prowadzić.

Facylitator to osoba, która pomaga, prowadzi lub kieruje dorosłymi w procesie uczenia się.

W kształceniu dorosłych facylitatorzy są odpowiedzialni za prowadzenie uczestników przez treść i stymulowanie procesu uczenia się. Facylitator nie tylko zapewnia specjalistyczną wiedzę, ale także korzysta z istniejącej wiedzy uczestników i pomaga im w budowaniu tej wiedzy, zapewniając wkład i szkolenie w celu wypełnienia zidentyfikowanych luk. Proces szkolenia i uczenia się powinien opierać się na aktywnym udziale, interakcji w grupie i dyskusji. Zatem facylitator będzie w równym stopniu zaangażowany zarówno w to CZEGO i JAK się uczy.

Dobry trener dorosłych powinien kierować się następującymi podstawowymi wartościami i zasadami facylitacji:

- **Bezstronność:** Trener musi być neutralny i obiektywny oraz prowadzić szkolenie w sposób bezstronny, szczególnie w przypadku edukacji obywatelskiej i poruszania tematów politycznych. Można zbierać opinie od uczestników, ale nie powinny one być wyrażane przez trenera.

- **Uczestnictwo:** Facylitacja kończy się sukcesem, gdy uczestnicy są zmotywowani i mają możliwość aktywnego zaangażowania. Metodologia musi uwzględniać interaktywny proces uczenia się. Oznacza to również, że facylitator nie powinien znajdować się w centrum uwagi, ale raczej umieszczać grupę w centrum uwagi, zadając pytania, umożliwiając dyskusję, zbierając informacje zwrotne i konsultując się z uczestnikami na temat metod i etapów programu szkoleniowego.
- **Włączający charakter:** Udział w procesie szkolenia i uczenia się musi mieć charakter włączający. Oznacza to, że trener musi być wrażliwy na potrzeby poszczególnych uczestników i ich role w grupie, aby znaleźć sposób na odpowiednie zaangażowanie każdego uczestnika. Ważne jest, aby nie pozwolić małej grupie uczestników „przejąć” szkolenia i zdominować dyskusji.
- **Szacunek:** Trener musi uznawać i szanować każdego uczestnika z osobna oraz dopilnować, aby wszyscy uczestnicy okazywali sobie nawzajem wzajemny szacunek, na jaki zasługują. Trener musi także wykazywać wrażliwość na kwestie związane z wiekiem, kulturą i tradycją oraz okazywać oczekiwany szacunek. Oznacza to także poszanowanie wiedzy i doświadczenia uczestników oraz korzystanie ze zbiorowej mądrości grupy.
- **Równość:** Uważa się, że każdy uczestnik ma równe prawo do wnoszenia wkładu, wywierania wpływu i określania kierunku grupy. Równość odnosi się także do szacunku, doceniania osobistego doświadczenia i uczestnictwa. Wkład każdego uczestnika w dyskusję/działanie polegające na wymianie umiejętności jest równie ważny i cenny.
- **Zaufanie i bezpieczeństwo:** Aby zwiększyć uczestnictwo wszystkich, moderator musi zachęcać do rozwijania zaufania i bezpieczeństwa. Uczestnicy muszą czuć się w grupie swobodnie i komfortowo. W tym kontekście ważne jest również zapewnienie uczestnikom poufności, aby mieli pewność, że o wszystkim, co istotne, można swobodnie dyskutować bez niewłaściwego raportowania poza grupą.

- **Słuchanie:** Facylitacja oznacza słuchanie, co mówią ludzie i dostrajanie się do tego, czego nie mówią. Obejmuje to świadomość werbalnych i niewerbalnych środków komunikacji.
- **Przygotowanie:** Dobry trener powinien być przygotowany, aby dobrze wykonywać wszystkie zadania. Ważne jest, aby wyglądać profesjonalnie i dawać przykład. Dobre przygotowanie szkolenia doda trenerowi pewności siebie i zwiększy akceptację uczestników.
- **Elastyczność:** niezależnie od wszystkich wcześniejszych przygotowań i planów, trener musi również zachować wysoki stopień elastyczności. Aby rozwiązać lub obejść nieoczekiwane problemy, może być wymagana elastyczność. Ponadto wysoki stopień elastyczności umożliwi trenerowi dostosowanie sesji szkoleniowych do potrzeb uczestników.
- **Pomiar czasu:** Każdy trener musi być punktualny i powinien zaplanować sesję szkoleniową na rozsądny czas oraz uważnie przestrzegać dat i godzin przeznaczonych na zajęcia.
- **Autorytet:** Dobry trener/facylitator nie musi być nadmiernie autorytatywny. Wymagane jest jednak posiadanie pewnych uprawnień, a uczestnicy muszą szanować rolę trenera. Ostatecznie trener pozostaje odpowiedzialny za program i na przykład musi być w stanie zdyscyplinować uczestników, którzy negatywnie zakłócają program i proces uczenia się. Autorytet facylitatora jest ściśle powiązany z szacunkiem, jaki cieszy się od uczestników oraz pewnością i profesjonalizmem, z jakim prowadzone jest szkolenie.

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Wszystkie rezultaty wypracowane w ramach projektu „LEARNING OUTCOMES in Adult Education” udostępniane są na zasadzie otwartych licencji (CC BY-SA 4.0 DEED). Można z nich korzystać bezpłatnie i bez ograniczeń. Kopiowanie lub przetwarzanie tych materiałów w całości lub w części bez zgody autora jest zabronione. W przypadku wykorzystania rezultatów niezbędne jest podanie źródła finansowania oraz jego autorów.